

Remissyttrande

Datum 2026-09-23

Diarienummer MRU 2026-00354

Klimat-och näringsdepartementet

Ert diarienummer KN2026/01494

Remissyttrande om promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Sammanfattande synpunkter

Västra Götalandsregionen (VGR) välkomnar möjligheten att yttra sig över promemorians förslag. VGR ser positivt på ambitionen att modernisera energiplaneringen och integrera ett tydligare effektperspektiv.

Det är en styrka att förslaget innebär kontinuerlig energiplanering, samt starkare koppling till energipolitiska mål och fysisk planering. Ur ett regionalt utvecklingsperspektiv är industrins gröna omställning helt avgörande för regionens - och Sveriges - framtida ekonomi och välfärd, samt för att närma oss klimatmålen. Endast en tredjedel av elen som används produceras inom länet idag, och industrins behov av mer el i närtid är betydande. VGR vill därmed understryka att arbetet för accelererad elektrifiering genom att skapa förutsättningar för utbyggnad av elinfrastruktur tydligt behöver prioriteras i energiplaneringen.

Västra Götalandsregionen anser att följande bör beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet:

- **Energisystemet är gränsöverskridande - den regionala samordningen behöver stärkas.** Regionala prognoser, analyser och planeringsunderlag kan minska risk för suboptimering och samtidigt utgöra värdefullt stöd till kommunernas arbete. Regioners roll som regionalt utvecklingsansvariga och samlade aktör bör tydliggöras. Därtill behöver länsstyrelsens stödjande roll i förtydligas i förslaget.

- **Underlätta tillgång till data och underlag.** Förslaget innebär höga krav på underlag, vilket i sin tur kräver att vissa sekretesshinder behöver hanteras. Data om till exempel elnätets kapacitet och industrins el-och effektbehov behöver kunna hämtas och aggregeras digitalt.
- Kommuner och regioner behöver **prioritera insatser som bidrar till snabbare elektrifiering.** Förslaget till införande av ny lag bör justeras med nödvändig finansiering enligt finansieringsprincipen, och tidplanen anpassas för ett ordnat införande av nya administrativa rutiner som inte påverkar framdrift av pågående strategisk planering.
- **Underlätta administration och rimlig hantering av målkonflikter.** Rapportering om den egna verksamheten bör så långt som möjligt standardiseras och samordnas inom befintliga system. Principen om energieffektivitet först behöver vara vägledande och inte tvingande, då krav på tillgänglighet, säkerhet och robusthet behöver prioriteras för samhällsviktig verksamhet.

Synpunkter

Behov av ett regionalt perspektiv i energiplaneringen

Energisystemet följer inte kommungränser och elektrifieringen av industri och transporter kräver planering utifrån regionala behov av energi, effekt och infrastruktur. Kommunernas energiplanering behöver därför i hög grad utgå från ett regionalt och i viss mån ett nationellt, och till och med Europeiskt perspektiv. Energiplanering behöver även samordnas med fysisk planering, näringslivsutveckling och beredskapsarbete.

Erfarenheterna från Västra Götaland visar på vikten av samordning mellan kommuner, regioner, länsstyrelse, nätägare och näringsliv. Lagstiftningen bör därför i högre grad stödja regional samverkan kring prognoser, systembilder, planeringsunderlag och dialog med berörda aktörer i syfte att skapa förutsättningar och öka takten i investeringar i energiinfrastruktur. Regionernas roll som regionalt utvecklingsansvariga och samlade aktörer i detta sammanhang bör tydliggöras.

Analys av energi- och effektbehov kräver data-tillgång

Förslaget innebär omfattande krav på kommunernas analyser av energi- och effektbehov, försörjningstrygghet och totalförsvarets behov. Kommunerna behöver därför tillgång till relevanta underlag och data. Det är därmed positivt att möjligheten för kommunen att begära uppgifter från större energianvändare, energiproducenter, med mera, fortsatt ingår i lagförslaget. Genom regionala analyser kan kommunerna till

del avlastas, och förslaget bör därmed justeras så att en region har rätt att begära samma uppgifter.

Sekretess som hindrar tillgång till energidata hos SCB behöver ses över, då detta utgör ett hinder i dag. Om uppgifter inte kan göras tillgängliga bör motsvarande analyskrav i lagen justeras. Länsstyrelsens stödjande roll bör också förtydligas, kopplat till energiplaneringen och delar såsom beredskap och fysisk planering.

Ökad administration under tidspress får inte hindra framdrift av strategisk planering

Den energiomställning som nu krävs för Sverige är omfattande och tidskritisk. Västra Götalandsregionen har därför de senaste åren arbetat för att stötta kommuner i sin energiplanering, främst i syfte att snabba upp elektrifieringen. Att arbetet med energieffektivisering inte får begränsa takten i elektrifieringen betonas även av EUs nya handlingsplan för elektrifiering (juli 2026).

Den administrativa bördan behöver minimeras genom digitala och standardiserade gränssnitt. Den kommunala finansieringsprincipen måste fullt ut täcka de faktiska kostnaderna, så att inte resurser tas från det strategiska arbetet med att möjliggöra ny elproduktion och nätkapacitet.

Den föreslagna tidplanen för införande till 1 januari 2028 bedöms orimlig. Med mer tid skulle bättre förutsättningar att införa nya regelverket utan att, på grund av administrativa krav, tappa fart i det pågående strategiska arbetet. Uppdatering en gång per mandatperiod föreslås även för själva införandet.

Samordning och vägledning för rimlig administration och avvägning vid målkonflikter

Västra Götalandsregionen förordar att rapporteringen så långt som möjligt samordnas eller likställs med befintlig rapportering, förslagsvis den som sammanställs av SKR (Sveriges Kommuner och Regioner), för att minska administrationen. Västra Götalandsregionen vill uppmärksamma att det kan finnas utmaningar med sammanställning av uppgifter. Exempelvis kan fastighetsenergi vid externt inhyrda lokaler vara svårtillgänglig då denna kan ingå i hyran. Även krav på separat mätning av verksamhetsenergi i vissa egenägda lokaler kan medföra svårigheter på grund av befintliga systemuppbyggnader.

Västra Götalandsregionen stödjer och arbetar med energieffektivitet som ett viktigt perspektiv inom sin verksamhet. Det är dock viktigt att tillämpningen av ”Principen om

energieffektivitet först” inte äventyrar den samhällsviktiga verksamhetens krav på säkerhet, robusthet och kontinuitet. Lagstiftning och föreskrifter får inte medföra att upphandling och inhyrning av lokaler begränsas som försämrar tillgängligheten för invånarna.

Författningsförslagen” Förslag till lag om den offentliga sektorns inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader” och ”Förslag till förordning om den offentliga sektorns inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader” hänvisar i stora delar till andra direktiv, förordningar, delegerade akter och föreskrifter om undantag m.m., både befintliga och bemyndiganden att fastställa i ett senare skede. Detta innebär en osäkerhet för en upphandlande myndighet att både kunna identifiera berörda produktområden och tillämpliga miniminivåer för energikrav. Västra Götalandsregionen ser därför ett behov av stöd från relevanta centrala myndigheter såsom Upphandlingsmyndigheten och/eller Energimyndigheten i tolkning och tillämpning av dessa.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden
Västra Götalandsregionen

Madeleine Jonsson
Ordförande
miljö- och regionutvecklingsnämnden

Gustaf Zettergren
avdelningschef forskning,
omställning och innovation